

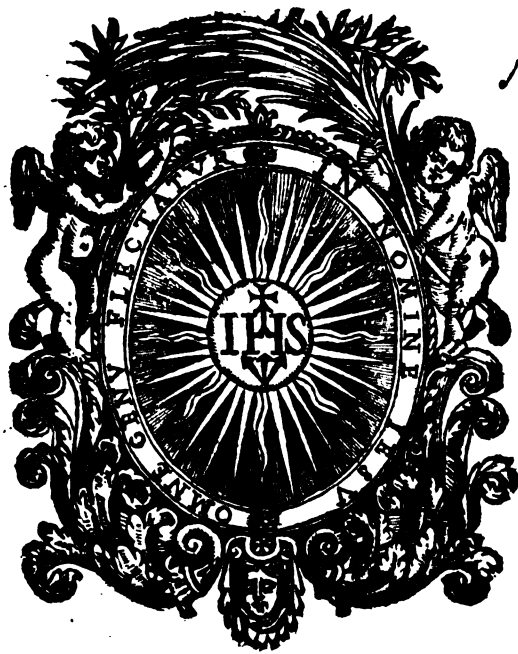
HISTORIAE.
SOCIETATIS
IESV
PARS TERTIA
Siue
BORGIA.

Auctore

R. P. Francisco Sacchino Societatis eiusdem
Sacerdote .

Collegij Cramonensis

Societ. Jesu.



R O M A E,

Typis Manelfi Manelfij. Anno M. DC. II.

SVPERIORVM PERMISSV.

dinalem cepere. Itaque cum Romam ipse reuocaretur, non solum Mediolani subsistere Palmium iussit, sed etiam ubi non multo post, iam mortuo Pio Quarto Pontifice, ad Ecclesiam suam redijt, quam potuit diutissime, in vltimum vsque æstatis insequentis anni, diem ex die trahens, tenuit. Ac ne tum quidem dimisisset, nisi religione obiecta, ne obedientiam professo viro, contra suorum iussa Præpositorum, moram faceret. Hæc vnica apud Sanctissimum Præsulem valebat causa, vt quos Ecclesiæ suæ salutare aliquando nactus esset homines, ab se vnquam diuelli, transferrique aliò pateretur. Qua causa non semel Patribus nostris vtendum fuit. Nam, vt immensa quadam caritate suæ commoditates Ecclesiæ conquirebat; quicquid extra necessitatem, & diuinæ offensæ periculum (cuius speciem exhorrebat) afferres, sua causa leuius ducebat. Nostris verò Patribus cum plurimum semper vsus est, tum initio, nihil fermè magnum, aut paruum non agebat per eos. Ad consilia adhibebat sacrarum quæstionum, ad diudicandas conscientiarum obscuriores causas, ad pacificandos dissidentes, ad distrahendos pellicatus, ad coniugum distractorum redintegrandam commercia, & caritatem: quæ munera eis nominatim imposuit: mittebat in suburbanos vicos, aliòque per Dioccesim. Quin anno proximo ad eam lustrandam exiturus, non modò secum Patrem Ioannem Baptistam Velatum duxit; sed etiam partem haud modicam, quam peragrarè ipse nequibat, Rectori Collegij Leonetto Clauonio visendam attribuit. Huius industriæ nihil Sanctus Cardinalis non optimè credi putabat. Nec deerat viro prudentia, modestia, studium publicæ salutis, virtutesque aliæ, quæ dignum Sancti Caroli approbatione, & caritate facerent. Commendatam sibi lustrandæ Dioceseos partem, quæ fermè ducenta numero aut oppida, aut pagos, in decem descripta maiores curias (Plebem appellant) amplectebatur, ita obiuit; vt quod inuidiosum solet munus esse, non gratum modò, sed etiam iucundum acciderit populis vniuersis. Amabant quippè paternum Visitatoris animum: quantoque is moderatius, ac benignius gerebat sese; tantò vicissim tractabiles se ipsi magis, facilesque præbebant. In tanto Sacerdotum numero tres duntaxat inuenti asperiores, quos & continuo visa est vndicta cælestis ad ceterorum admonitionem corripuisse. Primus paupertatem excusans, ne vnquam quidem noctem cum ad se recipere Visitatorem vellet, ac demum (quòd hospiti, nihil præterea suppetebat) receptum miserè planè, & inhumaniter habuisset; paucis post diebus apud Vicarium à populo postulatus, summa pecuniæ multatus est eo loco minimè leui: sed poena fuit auaro grauissima. Alter ternos exigebat denarios, qui vellet lugubri sono, vt mos est, suorum funera honestari. Iussus ex prouinciali Concilio abstinere illo mercatu, peruicaciter abnuit. Sed qui sonum vendebat, is, & campanas, & turrim campanariam perdidit, fulmine mox vtrisque, & quidem præter tempestatem, hyeme adulta, percussis. Ita noxæ conueniens hic quoque piaculum fuit. Postremus plenam armis domum, & suos in singulis conclauibus sclopetos, ad hæc & famulam nimium obsequentem habebat. Quæ iussus amoliri, negauit custode domus, & armorum paratu inimicis circumseptum carere posse. Sed Deus non irridetur: quem sibi vecordissimus homo, qui hominum timebat iras, non timebat iratum; vix decem interiectis diebus, suffodisse cuniculum, & ignem subdidisse tecto cuidam insimulatur: datur in vincula cum omnibus suis: ibi miserrimè mortuus inuenitur. Ita misericordia Dei, & iustitia inuicem conferuntur: offerturq. primò ab indulgente patre clementia: tum, ubi ea respuitur, vindictam arbiter æquus repræsentat.

Res interim Societatis in Gallia secundiore vsæ cursu. Edmundus Augerius cum Lugdunum attigisset, cuius Urbis Collegium periclitans maturare Roma discessum coegerat, omnes difficultates haud magno negotio expediuit. Collegio constituto Guilielmus Crittonius primus Rector præfectus est. Tres expositæ Grammaticæ, & Humanitatis classes, Petrus Perpinianus modico cum auditorio, sed fama ingenti, ter in hebdomada sextum Euangelij Sancti Ioannis caput explicare aggressus. Cui doctrinæ honestissimo in confesso (Antistes, Prætorque, cum Senatu, & Clero, flosque omnis nobilitatis, & sapientiæ Lugdunensis conuenerat) oratione, quæ extat de retinenda veteri Religione, prolusit. Camberium eodem

Hist. Soc. Iesu Tom. 3.

C 2

tem-

75
S. Caroli in
suam Ecclesiã
caritas.

76
Vtitur pluri-
mum Societa-
tis opera.

77
Nominatim
Io. Baptistæ Ve-
lati, & Leonet-
ti Clauonij.

78
Leonetto de
cent Plebes vi-
sendam attribu-
tz.

79
Poena Sacer-
dotum trium
peruicacium.

80
Lugdunense
Collegium in-
choatur.

81
Petrus Perpi-
nianus Lugdu-
ni docet.

188
Professori Do-
mus Mediola-
nensis.

189
Sancti Caroli
Borromæi in
Societate me-
rita.

190
Leonettus Cla-
uonius Provin-
cialis moritur.

191
Fuit Sancto Ca-
rolo gratissi-
mus.

192
Theatini Col-
legium postu-
launt.

193
Carolus Regius
ad eos mittitur

194
Eiusdem dotes

195
Sacramentorū
ac precum fre-
quentiam indu-
cit.

Collegium fuerat, hoc autumno constituta: & aliqui Aronam missi domicilio reparando: ut ubi maturum esset, quod aliquot post annis factum est, Probationis domus inchoaretur. Ita Sanctus Carolus per hæc tria domicilia opus à fundamentis, (sicut virum adeo perfectum decebat) ad culmen euexit, & consummauit: ut dum Collegio Tyrocinium, Professorum domui Collegium alumnos summitteret, vni, eidemque auctori initia, media, summa deberentur. Non mediocre ad hæc efficienda momentum habuit Leonettus Clauonius Longobardiae Prouincialis pro opinione virtutis, atque prudentiæ, & magnâ auctoritate, quâ apud Sanctum Carolum valebat. Sed illi cum seges iam læta proueniret, maturitatis conspectum, ac mensis lætitiæ mors inuidit: seu potius breuem fructum Deus cum æternis gaudijs commutauit. In Collegio Sancti Fidelis sexto Idus Octobris occubuit. Vicetiam habuit Patriam: iuris prudentiæ iam doctor ad Societatem se contulit, in qua non plus tredecim annos in perpetuâ ferè Collegiorum Foroliuensis, Lauretani, Mediolanensis, postremò totius Prouinciæ administratione vixit. Inter præclara dona, quibus hominem Deus ornat, meritò numeramus magnopere probatum, magnoque vsui Cardinali Sancto Borromæo fuisse. Collegium in Italiâ præterea nullum hoc anno receptum est. Instabant omnium flagrantissimè Theatini, incitantibus Valignanis, auctore Ioanne Oliuâ Archiepiscopo, & Iacobo Alarconio Samnitium Prorege. Iamque & aliquantum vectigalis conflant, & ædes cum ad habitandum, tum ad diuina destinant. Verùm differenda res visa, dum firmamenta validiora subiicerentur, atque eluceret inchoata iam in eâ prouinciâ, grauitèrque nutantia domicilia quorsum euaderent. Concessum est tamen ad magni ieiunij labores par Sacerdotum. Ab Romano Collegio, ubi vetus populi magister etiam num discipulus (ita tum obedientia, & occupationes ferebant) Theologiæ studia persequebatur, Carolus Regius missus est. Inerant viro pleræque earum partium, quæ Christianum oratorem consummant, innocentia singularis, permolestæ libertas, vita omnis ad exempli formam exacta, sedatum ingenium, acre iudicium, popularis, & grauis oratio, grandis vox; neque ingrata, quantalibet coronæ sufficiens, os quoque probum, & bona latera, & iusta corporis amplitudo. Itaque cum singulis diebus concione frequentissimâ, Archiepiscopo, & Prorege Samnitium audientibus, è primario suggestu, ac præterea sæpè ad Virgines in Cænobijs, & pios alios coetus verba faceret; nimium quantum profecit. Ante omnia duo curauit, tanquam, & emendandæ fundamenta, & emendatæ stabilimenta Ciuitatis, ut frequenter sacrarum precum, & Sacramentorum morem induceret. Certos notauit dies, in quos pro Concione ad diuinam mensam populum inuitaret: plus enim inuitationi, quàm comendationi est ponderis: & celebritas concurrentium maiestatem auget operi, pluresque allicit: denique certi designatio temporis prolatantium torporem discutit. Ergo cum statim initio in diem, qui Domino sacer primus illuxit, inuitasset; accessere eo die permulti. Inuitauit deinde rursus in quartum, hoc est eum, quò mirè multiplicati panis historia recitatur. Tum verò millia fermè bina conuiuiarum numerata sunt. Sodalitates prælatâ Cruce ordine conuenerunt. Archiepiscopus æquè magno suo labore, ac totius gaudio Ciuitatis, in Pontificio habitu præbitor Sacri Conuiuij fuit. Eodem ritu in diem Annuntiationis Deiparæ, eodem in octauum indixit Paschæ, instaurauitque cœleste epulum, & supremo die ipsemet præbuit. Hæc enim verò conuiuia, distributores Dei mysteriorum decent; in quibus non sumant ipsi mortales, sed ministrent vitales dapes, geminoque cœli pane fidelium mentes verbo Dei, & corpore Christi saginent. Ad consuetudinem precepcionum introducendam, Præsule multum probante, hunc industrius exhortator ritum excogitauit. Ciuitate distributâ in regiones septem, suis cuique regioni assignatus est hebdomadæ dies, suumque templum, in quod ad campanæ sonitum supremâ fermè lucis horâ, cuiusque regionis populus conueniret. Ibi clarâ omnium voce, ex formulâ à Christo traditâ, adorato cœlesti Patre, salutatâque Deiparâ Angeli verbis, tum Syubolo Apostolorum, ac generali